

pro případné zjištění zlého úmyslu obžalovaného, nalézacím soudem vyloženého. Obě zmateční stížnosti bylo proto zavrhnouti.

Čís. 2164.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Skutková podstata §u 8 zákona vyžaduje po subjektivní stránce vědomí pachatelovo o zřejmé přemrštěnosti požadované částky, jakož i vědomé využitkování mimořádných poměrů vyvolaných válkou.

Pokud škoda přestěhováním se do menšího bytu a újma na vlastním bytovém pohodlí spadá pod ustanovení článku I. čís. 1 poslední odstavec zákona z 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 4. listopadu 1925, Zm II 473/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Rozsudkem okresního soudu v Prostějově ze dne 13. listopadu 1924 a potvrzujícím jej rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 18. února 1925 porušen byl zákon v ustanovení §u 8 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. ve znění zákona ze dne 25. dubna 1924, čís. 80 sb. z. a n. a §§ů 467, 470 tr. ř.; rozsudky ty se zrušují a okresnímu soudu se ukládá, by, šetře zásady §u 293 odstavec druhý tr. ř. znovu rozhodl.

Důvody:

Obžalovaná pronajala v květnu 1923 manželům Maxu a Emilii F-ovým byt o jednom pokoji a kuchyni s příslušenstvím za měsíční nájemné 100 Kč, jež platili manželé F-ovi až do září 1924. Na oznámení manželů F-ových, že nájemné je přemrštěné, zavedeno bylo proti obžalované trestní řízení u okresního soudu v Prostějově a byl o přiměřenosti nájemného vyslechnut znalec, který uznal za přiměřené nájemné 60 Kč měsíčně. Rozsudkem okresního soudu v Prostějově ze dne 13. listopadu 1924 byla pak obžalovaná uznána vinnou přestupkem podle §u 8 čís. 1 lichevního zákona. Soud první stolice uznal na základě znaleckého posudku, že jako přiměřeným nájemným jest nejvýše 60 Kč měsíčně, že tudíž nájemné 100 Kč měsíčně je zřejmě přemrštěné a že si obžalovaná této přemrštěnosti musila býti vědoma vzhledem k tomu, že za podobné byty, jak jest ve V. zvykem, se nevybírá vyšší nájemné, než 60 Kč měsíčně. Při tom vyvrátil soud první stolice také námitku obžalované, že sama na F-ových nájemné nežádala, nýbrž že jí bylo dobrovolně nabídnuto a placeno, poukazem na zákonné ustanovení, že podle §u 8 čís. 1 lichevního zákona jest trestno také, dá-li si někdo jenom poskytovat a slibovat přemrštěné nájemné. K odvolání obžalované byl rozsudek prvního soudu rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 18. února 1925 v plném znění potvrzen.

Rozsudky ty nesrovnávají se se zákonem. Jednou z podstatných náležitostí skutkové podstaty Šu 8 zákona jest, by kdo žádal nebo si dal poskytnouti jako nájemné z nemovitosti vědomě částky zřejmě přemrštěné. Obžalovaná již od počátku se hájila tím, že pronajímatelem samým jí nabídnuté nájemné 100 Kč z bytu, sestávajícího z velké kuchyně a velké světnice s příslušenstvím, nepokládala za přemrštěné. V provedení odvolání podrobněji poukazovala na příčiny, uvádějíc zejména, že v květnu 1923 přišel k ní obecní hospodář (Josef G.) s manželí F-ovými se sdělením, že se s obecním starostou dohodli na tom, povolit manželům F-ovým nastěhovat se do V. a požádat ji, by jim pronajala ve svém domě byt, za něž jí budou platiti měsíčně 100 Kč. Snažíc se, obci vyhověti, souhlasila prý obžalovaná, ježto manželé F-ovi prohlásili, že milerádi činži 100 Kč budou platiti a že to není mnoho. Měla prý tehdy ve svém domě uprázdněný pouze malý byt bez sporáku, který se však manželům F-ovým nehodil, a uprázdnila jim proto, obětujiíc se, svůj vlastní pěkný, prostranný a pohodlný byt, ve kterém dosud sama s rodinou bydlela, a nastěhovala se do malého bytu bez sporáku a trpí prý tímto uskrovněním škodu, ježto v malém nynějším bytě nemůže šiti pro továrnu tak dobře jako v odstoupeném. Odstoupený byt prý nikdy před tím nebyl pronajatý, takže ceny jeho neznala a věděti nemohla, že měsíční činže 100 Kč by mohla býti přemrštěna, když i z obyčejného podnájmu platívá se 100 Kč měsíčně. Konečně poukazuje odvolání i k tomu, že manželé F-ovi od 1. března 1924 neplatí vůbec žádné činže a že se obžalované v jejím neštěstí ještě smějí. Otázkou, zda byla si obžalovaná vědoma zřejmě přemrštěnosti činže, zabývá se sice prvý soudce, dovozuje však toto vědomí toliko ze znaleckého posudku z toho, že se za podobné byty ve V. nevybírá větší nájem než 60 Kč měsíčně. Odvolací soud potvrdil rozsudek z téhož důvodu a neobíral se vůbec nově v provedení odvolání uvedenými, subjektivní viny se dotýkajícími okolnostmi. Rozsudky obou stolic spočívají jedniče na znaleckém posudku, leč ten hodnotí cenu bytu pouze se stanoviska stavitelského se zřetelem na jeho polohu, plošnou výměru, vnitřní vypravení a nutné udržování a uznává měsíční činži 60 Kč za přiměřenou. Okolnosti zvláštní, za jakých byt byl pronajat, nebyly předmětem znalecké úvahy. Bylo však úkolem odvolacího soudu, by podle Šu 270 čis. 5 tr. ř. vyvrátil dodatečně obžalovanou přivedené svrchu uvedené námitky, podle nichž si obžalovaná nebyla vědoma zřejmě přemrštěnosti jí za intervence obce nabídnutého nájemného.

Podle Šu 8 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n. ve znění článku I. čis. 1 posledního odstavce zákona ze dne 25. dubna 1924, čis. 80 sb. z. a n. není přijetí majetkového prospěchu za postoupení nebo pronajímání bytu trestné, když pronajímatel utrpěl postoupením nebo pronajetím majetkovou újmu, rovnající se majetkovému prospěchu, jemu poskytnutému. Hájila-li se obžalovaná dodatečně zvláště též tím, že postoupením vlastního bytu a přestěhováním se do menšího bytu utrpěla škodu i újmu na vlastním svém bytovém pohodlí, bylo podle Šu 467 a 470 tr. ř. na odvolacím soudě, by utrpěnou tím škodu zjistil a zvlášť hodnotil a zabýval se zejména i otázkou, nakolik působila na

rozhodnutí obžalované i intervence obecních funkcionářů a zda manželé F-ovi, přistěhovavši se z jiné obce, opouštěli dosavadní svůj byt, by, nešetříce nákladu, našli byt neb působiště jiné. Rozsudek odvolacího soudu nesrovnává se v uvedených ustanoveních se zákonem, neboť není v subjektivním směru způsobem zákonu odpovídajícím zjištěno, že obžalovaná vědomě využívala mimořádných poměrů válkou vyvolaných a že si byla vědoma zřejmé přemrštěnosti ceny (rozh. sb. n. s. č. 781). Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti podle Šu 33 tr. ř. a uznati, jak shora uvedeno.

Čís. 2165.

Předmětem obžaloby jest určitý příběh (účast obžalovaného na určitém příběhu), který podle obžaloby přivodil trestný výsledek (§§ 262, 267 tr. ř.).

Nalézacímu soudu jest přihlížeti ku změnám (doplňkům) skutkového děje, které se vyskytly při hlavním přelíčení a totožnosti děje neporušují.

Dobou, do které trestná účast spadá, jest čin pachatelův určen jen ohledně vedlejší okolnosti, nikoliv však jako takový změněn. Na změnu doby činu při hlavním přelíčení na jevo vyšlou jest vzítí zřetel, aniž by obžalobce musel v tom směru obžalobu doplniti (pozměnit).

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Přečin Šu 11 čís. 2 zákona promlčuje v jednom roce (§ 532 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1925, Zm I 600/25.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Mostě ze dne 4. července 1925, jímž byla obžalovaná Barbora W-ová podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle Šu 11 čís. 2 zákona na ochranu republiky, zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovanou vinnou podle obžaloby.

D ů v o d y:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná pronesla opětovně před dvěma a více lidmi závadné výroky o presidentu republiky a uznal, že výroky ty zakládají jak objektivně, tak i subjektivně skutkovou podstatu přečinu podle čís. 2 Šu 11 zákona na ochranu republiky. Nicméně obžalovanou sprostil z obžaloby z té příčiny, že čin je promlčen. Soud vyslovil, že není s to na základě výsledků průvodních přesně zjistiti, kdy závadné výroky byly proneseny. Nevzal za prokázáno, že byly proneseny na jaře 1924, totiž v době od března do května, jak bylo žalováno, ale připustil možnost, že se staly již v prosinci 1923. Ohledně této doby schází prý však návrh veřejného obžalobce; toto opomenutí má prý v zápětí, že trestnost výroku z prosince 1923 vzhledem k jednoroční promlčecí lhůtě, plynoucí z ustanovení Šu 29 zákona na ochranu republiky a Šu 532 tr. zák., zanikla. Zmateční stížnosti státního zastupitelství, napadající názor roz-